

ACTUALIA

Exit duolegaat: welke lessen hieruit trekken?¹

Laura GOOSSENS²

De Vlaamse Regering kondigde in haar Regeerakkoord 2019-2024 reeds aan belangrijke belastinghervormingen door te voeren. Het voorontwerp van decreet dat op 18 september 2020 door de Vlaamse Ministerraad goedgekeurd werd, bevat ingrijpende wijzigingen op het vlak van Vlaamse schenk- en erfbelasting.³

Zo zal de techniek van het duolegaat worden afgeschaft. Een klassiek duolegaat komt neer op twee legaten: één legaat aan een familielid, vriend of verwant en één legaat aan een goed doel (bijvoorbeeld een vzw of stichting). Over het eerste worden de doorgaans hoge, progressieve tarieven in de erfbelasting geheven (25% over de eerste schijf tot 35.000 euro, 45% in de schijf van 35.000 euro tot 75.000 euro en 55% over het surplus)⁴, het tweede wordt thans belast aan een vlak tarief van 8,5%.

De techniek van het duolegaat liet de testator toe 1) aan filantropie te doen, 2) naasten, vrienden of kennissen te bevoordelen en 3) de nalatenschap fiscaal te optimaliseren. Het goede doel werd namelijk de last opgelegd om de erfbelasting over het andere legaat te betalen. Aangezien het goede doel aan een lager tarief in de erfbelasting werd belast, kwam dit er concreet op neer

dat er netto meer overbleef voor de andere legataris.

De praktijk wees echter uit dat het voordeel voor de eigenlijke begunstigde zo groot en dat van het goede doel zo klein mogelijk werd gehouden, zo stelt minister Diependaele althans vast in zijn nota aan de Vlaamse Regering.⁵ Mede om die reden wordt de techniek nu aan banden gelegd.

Het nieuwe artikel 2.7.3.2.15 bepaalt immers dat wanneer er legatarissen zijn die van het verlaagd tarief van 0% of 8.5% genieten (de 'goede doelen'), de rechten als volgt zullen worden berekend:

- voor de 'goede doelen' wordt het bedrag dat zij moeten besteden om de erfbelasting van andere erfgenamen, legatarissen of begiftigden te voldoen, "gedeeld door (1- het marginale tarief dat is toegepast om dat bedrag te berekenen) en begrensd tot het legaat zelf". Dit wordt *niet* in aanmerking genomen wordt voor het bepalen van de belastbare grondslag;
- voor de andere erfgenamen, legatarissen of begiftigden wordt datzelfde bedrag wél in aanmerking genomen voor de belastbare grondslag.

¹ De bijdrage is geactualiseerd tot 17 december 2020.

² Advocaat (Tiberghien).

³ Voorontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de verlenging van de verdachte periode, de tariefverlaging voor non-profitlegaten en non-profitschenken, en de invoering van de vriendenerfenis (VR 2020 1809 DOC.1016/2TER), <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/5F648BE30379AD0008000820> (22 september 2020).

⁴ Tarieven van toepassing op 'andere personen'.

⁵ M. DIEPENDAELE, Nota aan de Vlaamse Regering (VR 2020 1809 DOC.1016/1TER), p.5, <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/5F648BBB0379AD000800081F> (22 september 2020).

Het komt er dus op neer dat het *gebruteerde bedrag van de tenlastelegging* ook als legaat beschouwd wordt, en als dusdanig zal worden belast.

Het ontwerp van memorie van toelichting geeft als voorbeeld een nalatenschap van 500.000 euro, een legaat aan een neef van 280.000 euro en een legaat aan een goed doel van 220.000 euro, met de last om ook de erfbelasting voor de neef te betalen.⁶

Berekening:

- de erfbelasting voor de neef zou normaal 139.500 euro bedragen; zijn marginaal tarief bedraagt 55% (want wat hij ontvangt is hoger dan 75.000 euro);
- hij zal dus belast worden op een bijkomend bedrag van $139.500 \text{ euro} / (1 - 0.55) = 310.000 \text{ euro}$, met als maximum het bedrag van het legaat aan het goede doel of 220.000 euro;
- zijn totaal belastbaar legaat zal dus $280.000 \text{ euro} + 220.000 \text{ euro} = 500.000 \text{ euro}$ bedra-

gen, of de hele nalatenschap;

- de totale belasting zal dan ook 260.500 euro bedragen, of meer dan wat het goede doel ontvangt.

Het goede doel – dat deze belasting zou moeten dragen volgens het testament – zal dus zeer waarschijnlijk het legaat verwerpen. Er is immers geen sprake meer van fiscale optimalisatie wat het legaat aan de werkelijke begunstigde betreft.

Testamenten waarin een *duolegaat* is opgenomen worden vanaf 1 juli 2020 best herbekeken. Wie een vriend of ver familielid wil bevoordelen kan dat voortaan wel via de zogenaamde vriendenenerfenis. Deze houdt in dat aan een of meerdere vrienden een legaat zal kunnen worden vermaakt aan een gunstig tarief van 3% (in plaats van 25%). De waarde die aan dit gunstige tarief kan worden gelegateerd is wel ‘in globo’ begrensd op 15.000 euro. Een goed doel bevoordelen (bij schenking of testament) kan bovendien aan het tarief van 0%.

⁶ Ontwerp MvT (VR 2020 1809 DOC.1016/3TER), p. 13-14, <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/5F648C120379AD0008000821> (22 september 2020).

